

Der er til fremmede ekspederet 905 Ordre, indkommet her er 7 Klager, disse er erstattede, som Regel Frostskade. Her henligger en Pakke Breve, der udtrykker Tilfredshed med Ekspeditionen; disse kan udleveres, om ønskes.

Ca. 5 000 Kilo Frugt er solgt til *Vinfabrikation*, altsaa de smaa og grimme Æbler.

Undertegnede har intet imod, at der træffes en Ordning, der gaar i den Retning, at Frugthaven ikke leverer Frugt til Hospitalet, da der opnaas et større Udbytte ved at sælge udadtil og mindre Ulejlighed. Men jeg har forestillet mig, at Hospitalet købte Frugt fra Frugtplantagen, dels af den Grund, at Patienterne glæder sig over at faa Frugt, fordi det er sundt, men ogsaa fordi, at det er økonomisk at bruge hjemmeavlede Ting.

Der er dog Forskel paa at give Penge ud til Købmanden og saa paa det Papir-Regnskab, der føres her, hvor Staten selv baade er Sælger og Køber.

Desuden er jo det Frugtsalg, der i Aar og andre Aar er foretaget *udadtil* saa betydeligt, at det alene i indeværende Aar kan give baade til Skatter og lignende samt *Overskud* paa Driften.

Selv om Hospitalet i de fleste Tilfælde lægger Emballage til til fremmede Købere, saa repræsenterer den dog kun en Værdi af ca. 4 Øre pr. Kg. Altsaa Prisforskellen paa leveret Frugt til Hospitalet bliver alligevel et saa betydeligt Beløb som 14 Øre pr. kg. Frugt. Desuden er der mere Ulejlighed med Leverancer til Hospitalet.

Det er ingen Fordel for Haven, at denne er knyttet til Hospitalet, men det er naturligt, at Folk i al Almindelighed tror dette. Det er derimod en Gene. Dette Forhold har jeg i øvrigt berørt grundigt i min Skrivelse af 25. November 1927 og skal blot dertil føje, at f. Eks. dette specielle, at Haverne *skal* købe Haveværktøj ved Fængslerne, er nærmest ruinerende; om dette Værktøj kan jeg som Fagmand sige, at det ofte er *komisk ubrugeligt*, det er skrøbeligt og sørgeligt fabrikeret, Fængslernes Ledelse skulde tage nogle nye Modeller op, saa vilde Hospitalernes Haver blive billigere i Drift og vilde glæde Patienterne. Frugtkasserne, som vi skal købe ved Fængslerne, er ogsaa alt for dyre, alt for dyre; til at begynde med forlangte Fængslerne næsten det dobbelte af, hvad dygtige praktiske Folk forlangte ude i det frie Erhverv. Af disse i mine Skrivelser nævnte forskellige Grunde vil jeg foreslaa, at der tales dæmpet om *de Fordele*, som Haverne ved Hospitalerne nyder, thi hvis det virkelig *prøves*; kan det *ikke holde*.

Om herværende Frugthaves Fremtid skal jeg blot udtale, at den kan fortsætte sin ydende Tilværelse til ca. 40 Aars Alderen. Men Ydeevnen er ganske afhængig af, at Haven bevilges det nødvendigeste til Driften, *dette er ikke sket* hidtil, havde jeg faaet det nødvendigeste til Driften, vilde Indtægten i Aar have ligget omkring 75 000 Kr. Der maa mere Gødning og Kalk til.

Med Hensyn til Fældningen af hvert andet Træ, ca. 2 500 Træer ialt, skal jeg blot sige, at dette staar for Døren. Det er rimeligt, at jeg er lidt ked af, at *2 500 saa blanke og frodige Træer skal hugges om og køres i Baalet*. Ligesom det er en stor Værdiforringelse, idet flere Sorter *kan flyttes*. Jeg har dog ikke villet fremkomme med Forslag om Flytning, thi jeg synes, at der er for store Driftsbesværligheder. Og foreslaar Træerne fældet.

Vender man da Blikket tilbage, vil man paa Regnskaberne kunne se, at Nykøbing-Plantagen de sidste 3 Aar har givet et Overskud paa 50 000 Kr., og om Fordele og Skatter er det næppe værd at tale. Jeg kan derfor ikke andet end mene, at dette er et godt Resultat af en ung Frugtplantage. Altsaa vil jeg fastslaa, at Nykøbing-Plantagen, som tillige glæder mange interesserede Mennesker, ikke er et Fallitbo, men et godt Aktiv for Staten, og som almindelig Borger vil jeg foreslaa Staten at oprette mønsterdrevne Frugthaver i Landets forskellige Egne.

28. Februar 1928.

Ærbødigst

Hardy Hansen,
Gartner.